

LITERATURA

- Frančula, N., Božićnik, M., Vučetić, N., Petrović, S. (1991.): Bibliografija Geodetskog lista 1947–1990.
 Institute for Scientific Information: Current Contents.
 Logman Information & Reference: The World of Science and Tehnology.
 Stipičić, A. (1992.): MS-DOS 5.0, Znak, Zagreb.
 Stipičić, A. (1994.): DOS 6.2, Znak, Zagreb.

Miljenko Lapaine
 Miroslava Lapaine
 Nedjeljko Frančula

POVIJEST STVARANJA GEODEZIJE I POKLONICI UREĐAJA ZA OBRADU PODATAKA*

Na početku bijaše naš sunčani sustav usamljen i prazan. Nisu postojali planeti, a kamoli Venera, Jupiter pa još i Saturn. Ni Zemlji nije bilo traga.

I potom Gospodin 1. dana stvori Zemlju, usmjeri je na njenu jednoobraznu putanju oko Sunca i na njezino okretanje oko vlastite osi. U prvi čas je Zemlja imala oblik glatke kugle kao lopta, samo mnogo mnogo veća. Potom Gospodin učini nešto sasvim posebno: spljoštio je Zemlju na polovima i učinio od nje *rotacijski elipsoid* modelirajući u njega nekoliko prištava, pa tako danas govorimo o *geoidu* čiji je egzaktan oblik vrlo teško odrediti.

Na 2. dan stvorio je Gospodin *stalne geodetske točke*, trigonometrijske točke, nivelmanske točke i točke sile teže. Kod položajnih točaka posvetio je posebnu pozornost na njihovo obilježavanje. Teške granitne ploče stavljene su u zemlju na njih su postavljeni kameni stupovi s uklesanim križom u središtu, trokutom na južnoj stranici i natpisom »trig. točka« na sjevernoj strani.

Na 3. dan stvorio je Gospodin *Granice i granično kamenje*, međe i zemljišne čestice. Raščlanio je cijelu zemljišnu površinu u male čestice istodobno ih numerirajući. Kao dokaz zato služe nam danas katastarski uredi i zemljišne knjige.

Na 4. dan stvorio je Gospodin *mjere*. Ponajprije je svaka kraljevina i vojvodstvo dobilo svoje vlastite mjere kao cole, jarde, stope. Međutim kada je uočio da sve te različite mjere nisu ujednačene, stvorio je *metar*. četrdesetmilijunti dio Zemljinog opsega.

Na 5. dan stvorio je Gospodin *koordinatne sustave*. Zapravo bio je dovoljan samo onaj s *geografskim* koordinatama, ali je tada pronašao čitav niz daljnjih sustava, kao na primjer Soldnerov sustav, UTM sustav, kao i najznačajniji od svih *Gauss-Krügerov* sustav. U najnovije vrijeme pridružili su im se i WGS sustav, 2-AP-sustavi i diobne mreže.

Na 6. dan stvorio je Gospodin *geodetske instrumente* i pribore. Kako je prvo zamislio kao pomoćno sredstvo koristiti logaritme, izradio je logaritamske tablice koje su potom slijedili razni računski strojevi kao Brunswiga, Curta, Wang ili HP 71 pa sve do MX 300.

Osim toga, međusobno je umrežio sve katastarske uredne s kotarskim geodetskim uredima, postavio je bezbroj ekrana i pisača, stvorio je CAD pribor kako bi se njime mogle digitalizirati geodetske karte i planovi.

Kod geodetskih instrumenata, najprije je stvorio teodolite (kutni instrumentarij), kasnije elektroničke tahimetre s vertikalnim protokom podataka, a najnovije je stvorio okružujući sveobuhvatni *satelitski sustav GPS!*

Time je Gospodin uvidio da se njegovo geodetsko djelo približava kraju. Htio je još uvesti 1 dan *odmora*-nedjeljom, no pri tome je uočio još nešto:

* Članak »Die Schöpfungsgeschichte der Geodäsie – und die DVA-Betreuer« Klaus Kertschera objavljen u Nachrichten der Niedersächsischen Vermessungs – und Katasterverwaltung 1994, 1, 56–57, preveo Marijan Božićnik, uz dozvolu autora.

Na 7. dan je stvorio *poklonika uređaja za obradu podataka*. Stavio ga je između silnih računala, ekrana, pisača, plotera, CAD uređaja i dao mu je među ostalim i jednu konsolu kako bi mogao raditi punim srcem, te mu je rekao:

»Vi morate i dalje raditi« – Pokraj svega vašeg svakodnevnog posla morate raditi jer sve ove uređaje morate podržavati i morate biti njihov poklonik, i morate biti jedini koji smijete raditi u te dane na kori zemaljskoj, ali vi ste ujedno i jedini Prokleti, jer morate:

- u jutro prvi doći na posao, a na večer zadnji otići s posla,
- kod kuće sve savladati, kao na primjer automatiziranu zemljišnu knjigu, kartoteke točaka, geodetska računanja, obrađene podatke s planova, automatizirani katastarski plan, AKS, HIT, WINGZ i još mnogo mnogo više,
- neprekidno upotrebljavati i proučavati nove i nove verzije programa, procedura i faza,
- umrežavati i spajati kablove, sve tamo do Taclan i UTP i još mnogo više od toga,
- svakih nekoliko godina izvršiti novo prekabliranje,
- svladati engleski jezik kako biste na području AOP mogli sve razumjeti,
- uvoditi lozinke koje se stalno mijenjaju,
- sve podatke trajno osiguravati,
- održavati vezu sa zemljišnom knjigom, upravama prihoda, s općinama pa i zemaljskom upravom,
- posjećivati razne tečajeve,
- upoznavati se s ploterima i CAD uređajima
- gimnasticirati unutar CAD izbornika,
- postati na »TI« s OBAK, OSKA, BS 2000, SINIX, UNIX, EDBS, HPGL, SQL, DXF, LAN, WAN...

Kratko rečeno-Vi morate unutar ureda biti uvijek za sve odgovorni, posebno onda ako nešto »ne štima«.

Ovo prokletstvo Gospodina traje i dalje, sve do današnjega dana. Ali postoje ipak-ne uvijek ali ipak sve češće-svjetli trenuci i radosti:

- ipak se najčešće sve obavlja preko AOP i to mnogo, mnogo brže,
- osiguravanja podataka mogu se obaviti i noću, na video-8- vrpce,
- postoje zadovoljni kolege i kolegice, ali i pretpostavljeni,
- postoje mnogi i mnogi zadovoljni korisnici podataka,
- i kad-tad, od slučaja do slučaja, ali najčešće vrlo rijetko uslijedi promaknuće u višu platnu grupu,
- i pohvala jednog ministra, kao što je to slučaj kada se osniva tzv. »katastar brdskih domaćinstava« i priznanje da se tako veliki poslovi ne mogu zamisliti bez AOP i uređaja za AOP.

Moje dame i gospodo, moja gospodo, poklonici uređaja za obradu podataka:

»Vi zauzimate u katastarskim uredima i kod zemaljske uprave ključne pozicije jer bez vas se ne može ništa ostvariti, ama baš ništa!« Svi koji su pogođeni AOP postupcima, znaju to cijeniti.

Ja Vam pri tome želim i nadalje puno uspjeha!

Klaus Kertscher